

The Amazing Meeting 3

Den för många svenskar kände illusionisten och skeptikern James Randis stiftelse, the James Randi Educational Foundation (JREF), höll sin tredje konferens mellan den 13 och 16 januari i år. Per Johan Råsmark var där.

The Amazing Meeting 3 (TAM) som i år ägde rum på anrika Stardust hotell och kasino i Las Vegas lockade så mycket som 550 skeptiker från hela världen, om än huvudsakligen från USA och Kanada. Konferensen inleddes torsdagen den 13 januari med en workshop på temat "Communicating Skepticism to the Public" och Julia Sweeneys framförande av sin monolog "Letting Go of God".

Julia Sweeney är komiker och i USA välkänd från tv-serien "Saturday Night Live" och flera filmer; den underhållande monologen mottogs väl. Bland fredagens fanns också flera kända namn, kanske främst dr Michael Shermer, utgivare av *Skeptic Magazine* och författare till flera böcker, samt Christopher Hitchens, brittisk journalist som ofta har kontroversiella åsikter. Dr Shermer utgick från Bacons Novum Organum och varningen för "idoler" i sin diskussion om hur vi som människor inte är felfria när det gäller observationer eller våra tolkningar av observationerna. Som ett exempel visade han den berömda "gorillafilmen". Hitchens höll sig i sitt anförande till att kritisera religion på ett sätt som antagligen har en större relevans för en amerikansk publik än en europeisk. Förutom att kritisera islam har han gjort sig känd för sin kritik av "idoler" som Moder Theresa och Gandhi.

Eftersom det är James Randis stiftelse är det naturligt att många magiker är närvarande och också föreläser. Rick Maue som specialiserat sig på seansmagi föredrog en kort historik över hur formen för andekontakt förändrats i takt med att medier avslöjats. Han gjorde också en jämförelse mellan hur seanser framställs i Hollywood och hur de går till på TV i program som "Crossing Over". Magikerna Andrew Mayne, som också jobbar mycket i skolor med att främja barns intresse för vetenskap, talade om hur man når ut med ett skeptiskt budskap till en publik.

De mest berömda magikerna under fredagen var Jamy Ian Swiss och Penn & Teller. Jamy Ian Swiss talade om magikerns roll i skeptikerrörelsen och hur magi fungerar genom att visa upp en artificiell process som orsak till ett genuint resultat samtidigt som man döljer den genuina processen. Han talade också om omöjligheten av prekognition, klärvoajans, telekinesi och telepati varefter han demonstrerade alla fyra förmågorna.

Magikerduon Penn & Teller hade ingen förberedd presentation förutom ett trick där de läste fast James Randi vid ett städ. Randi hade inga problem att ta sig loss även utan nyckel, istället svarade de på frågor från publiken. Många av frågorna rörde deras tv-serie "Bullshit" (Skitsnack) som på ett humoristiskt sätt ger sig i kast med ovetenskapliga övertygelser. De var mycket kritiska mot att det anses politiskt korrekt att inte ifrågasätta andra

människors uppfattningar eller övertygelser. Det intryck man får av skeptikers situation i USA förklarar uppmaningen från Penn & Teller att man ska våga säga vad man tycker. (För de som är bekanta med Penn & Teller kan påpekas att Teller pratade.)

Lördagen bjöd på fler intressanta talare, främst professor Richard Dawkins, författare av bl.a. *The Selfish Gene* och *The Blind Watchmaker*. Förutom att nämna sin nya bok *The Ancestor's Tale* och hur staden Las Vegas kunde liknas vid en "filter feeder" ägnade han sig åt en filosofisk diskussion om det paranormala och det perinormala. Det senare är en ny term som Dawkins vill använda för ännu icke-förklarade fenomen som verkar strida mot vad som är normalt även om de egentligen är naturliga. Han uttryckte viss oro för att den miljon dollar som Randi erbjuder till den som kan utföra något paranormalt kan råka hamna hos någon som demonstrerar ett perinormalt fenomen. Det är möjligt att Dawkins behöver fundera igenom det ytterligare, emedan resonemanget verkar bygga på att även ett demonstrerbart fenomen skulle kunna vara stridande mot naturlagarna och inte bara mot naturlagarna så som vi uppfattar dem. Men det är även möjligt att jag missförstod honom. I övrigt ägnade även Dawkins mycket tid åt att kritisera religion.

En annan känd talare, i alla fall bland skeptiker, var dr Joe Nickell "Chief Investigator" för CSICOP¹. Istället för filosofiska spekulationer presenterade han ett antal olika fall som han jobbat med. Fallen inkluderade såväl utomjordingar, Nasca-linjerna och svepningen i Turin liksom trixande spiritualister. Att ta del av Nickells stora erfarenhet av att undersöka olika fenomen var mycket givande. Teoretiska diskussioner är viktiga, men det är även fältarbete och praktiska undersökningar av påstådda fenomen.

En som talade som vetenskapsman trots andra kvalifikationer var dr Richard Wiseman, psykolog med bakgrund som professionell illusionist. Förutom några enkla trick pratade han mycket om sin forskning om tur och hur det går att undersöka något sådant som tur. Hans viktigaste budskap var kanske att det gäller att föra fram vetenskap och skepticism till allmänheten som något positivt. Vetenskap kan vara kul och spännande, men det är sällan folk har den uppfattningen.

Kul och spännande var Banacheks korta demonstration av uppenbart paranormala krafter, i alla fall uppenbara om man inte vet att Banachek är en av de bästa mentalisterna idag, i synnerhet när det gäller att böja bestick – där han är många gånger bättre än Uri Geller. Banachek var en av de unga trollkarlar som av James Randi sändes in i ett parapsykologiskt laboratorium för att se om de kunde lura forskarna, något som gick alltför lätt.

Den sista dagen inkluderade, förutom en auktion till förmån för JREF, ett flertal mindre kända men inte mindre intressanta talare. Även föredrags-

¹Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal

hållare som inte är professionella skeptiker hade möjlighet att presentera sina åsikter eller resultat. Bland annat presenterades frågor rörande hur man för in kritiskt tänkande och skepticism i undervisning inom både naturvetenskap och psykologi. Läkaren Seth Asser diskuterade flera fall av vad som i praktiken är legaliserad barnmisshandel orsakad av tro på helbrägdagörare, och orsakerna till att det får fortgå. En avslöjande och detaljerad undersökning av en självutnämnd ”psykisk detektiv” som påstår sig ha hjälpt till att hitta ett flertal försvunna personer presenterades av två medlemmar av Independent Investigations Group.

När konferensen var över kändes det som om den gärna kunde ha fortsatt längre även om många nog var trötta. Mycket togs upp och diskuterades så väl från talarstolen som i alla de enskilda samtal som förekom. Naturligtvis var mycket i konferensen mera aktuellt från ett amerikanskt perspektiv, men det gjorde det inte mindre intressant. Att se vilka frågor som är viktiga i olika delar av världen är i sig självt intressant.

Att religion eller snarare ateism är en så stor fråga känns något ovant ur ett svenskt perspektiv. Det intryck man får är att det är en reaktion orsakad av att amerikanska skeptiker lever i en mycket mer religiös miljö än svenska skeptiker.

Den sociala aspekten av konferensen får inte underskattas. Även om många allvarliga ämnen diskuterades under kaffepauser och middagar fann många ett nöje i att bara umgås. Från JREF:s sida ordnades förutom en välkomstmottagning även ett tillfälle att se Lance Burtons föreställning. Lance Burton är en välkänd kollega till James Randi som var en av gästerna vid föregående TAM. Utanför JREF:s försorg ordnade många deltagare själva fester, middagar och utflykter. Förutom att det är trevligt att lära känna andra skeptiker ger de sociala evenemangen en möjlighet att knyta kontakter med skeptiker i andra delar av världen. Med en något lägre medelålder och jämnare könsfördelning än vad som brukar vara fallet vid svenska skeptikermöten, och det faktum att konferensen ägde rum i Las Vegas, var det kanske inte konstigt att en del fester höll på till 2–3 på morgonen.

Som bäst pågår förberedelserna för nästa TAM och enligt James Randis hemsida² är några av nästa års talare redan klara. Även om det är svårt att veta – och man ska vara skeptisk – kan man nog utgå från att även nästa TAM kommer att bli mycket uppskattat.

²<http://www.randi.org/>